

Datum van inontvangstneming : 03/05/2023

Zaak C-173/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

20 maart 2023

Verwijzende rechter:

Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorca
(handelsrechtbank nr. 1 Palma de Mallorca, Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

10 maart 2023

Verzoekende partij:

Eventmedia Soluciones, S.L.

Verwerende partij:

Air Europa Líneas Aéreas, S.A.U.

[OMISSIS]

[OMISSIS] [Identificatie van de verwijzende rechter en van de partijen, hun vertegenwoordigers en hun respectieve woonplaatsen]

BESCHIKKING

PALMA DE MALLORCA, 10 maart 2022.

[OMISSIS]

FEITEN

EEN.- De onderneming EVENTMEDIA SOLUCIONES, S.L. heeft verzocht om toepassing van de vereenvoudigde procedure tegen de onderneming AIR EUROPA LÍNEAS AÉREAS, S.A.U., welk verzoek tijdig en in de juiste vorm is beantwoord.

[OMISSIS] [nationaalrechtelijke procedurele kwesties]

TWEE.- Bij beschikking van 15 november 2022 [OMISSIS] is besloten de verschenen partijen en het openbaar ministerie te horen zodat deze in verband met de gerezen vragen betreffende de uitlegging van het Unierecht een standpunt konden innemen over de noodzaak van het indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing bij het Hof van Justitie van de Europese Unie, en, in voorkomend geval, over de draagwijdte daarvan.

DRIE.- Indien ingevolge het antwoord op de prejudiciële vragen oneerlijke bedingen ambtshalve moeten worden getoetst, zullen partijen daarvan in kennis worden gesteld zodat zij hun standpunt ter zake kenbaar kunnen maken, zoals bepaald door de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof van Justitie”).

RECHTSGRONDEN

EEN.- *Voorwerp van het hoofdeding en relevante feiten.*

1. Verzoekster heeft een vordering ingesteld tegen luchtvaartmaatschappij AIR EUROPA LÍNEAS AÉREAS, S.A.U., waarbij zij op grond van artikel 19 van het Verdrag tot het brengen van eenheid in enige bepalingen inzake het internationaal luchtvervoer, gedaan te Montreal op 28 mei 1999 (hierna: „Verdrag van Montreal”), verzoekt om vergoeding van als gevolg van vertraging in het luchtvervoer van bagage veroorzaakte schade voor een bedrag van 766 EUR.

2. Verzoekster heeft de vordering ingesteld in haar hoedanigheid van cessionaris van de vordering. Bijgevoegd bij de vordering is de cessieovereenkomst met de passagier die de gevolgen van de vertraging bij het afleveren van de bagage in het kader van vlucht UX63 van Madrid (Spanje) naar Cancún (Mexico) heeft ondervonden.

3. De verwerende luchtvaartmaatschappij verzet zich tegen de vordering. Zij ontkent niet dat de bagage is afgeleverd met vertraging (zij het wel de duur ervan), waardoor er sprake is van de feitelijke situatie die leidt tot de in artikel 19 van het Verdrag van Montreal bedoelde aansprakelijkheid voor vertraging in het vervoer van bagage.

Verweerster trekt echter de actieve procesbevoegdheid [van verzoekster] in twijfel, op grond dat er geen rechtsgeldige overdracht van de vordering heeft plaatsgevonden daar het verbod van overdracht van rechten van de passagier zoals neergelegd in beding 15.1 van de algemene contractvoorwaarden van verweerster is geschonden.

4. Tijdens de mondelinge behandeling [OMISSIS] heeft de rechter zijn twijfels uiteengezet over de uitlegging van het door hem toe te passen recht van de Europese Unie, en specifiek over de reikwijdte van de ambtshalve toetsing van oneerlijke bedingen door de rechter op grond van richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen en van de rechtspraak van het Hof van Justitie op dat gebied

in een situatie als de onderhavige, waarin de cessionaris die in het kader van de procedure de vordering instelt niet de hoedanigheid van consument heeft.

5. Luchtvaartmaatschappij AIR EUROPA toonde zich gedeeltelijk voorstander van de prejudiciële verwijzing.

Het stellen van een vraag over de contractuele aard van de rechten van de passagier uit hoofde van het Verdrag van Montreal werd door haar niet noodzakelijk geacht. Zij voerde aan dat de kwestie door het Hof van Justitie reeds was opgelost in het arrest van 17 februari 2016 (zaak C-429/14). Bijgevolg is er dienaangaande geen onzekerheid over de uitlegging die het indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing rechtvaardigt.

Gelet op de argumenten van de luchtvaartmaatschappij, acht de rechter het niet opportuun om het Hof van Justitie een prejudiciële vraag over dit punt voor te leggen.

Het belang van de vaststelling of de aansprakelijkheid van de vervoerder uit hoofde van de regeling van artikel 19 van het Verdrag van Montreal voor vertraging bij de aflevering van bagage al dan niet van contractuele aard is, vloeit voort uit het feit dat beding 15.1 van de algemene contractvoorwaarden van de luchtvaartmaatschappij de overdracht van rechten van de passagier uit hoofde van de vervoerovereenkomst verbiedt.

Bij deze rechter blijven echter vragen leven over het recht op compensatie krachtens artikel 7, lid 1, juncto artikel 5, lid 1, onder c), van verordening (EG) nr. 261/2004. Die compensatie correspondeert met een regeling van objectieve aansprakelijkheid voor de „ernstige moeilijkheden” en het „ongemak” die instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten met zich meebrengen, en is verenigbaar en verzoenbaar met eventuele verdere compensatie [artikel 12 van verordening (EG) nr. 261/2004]. Het betreft hier een objectieve aansprakelijkheid van de luchtvaartmaatschappij die losstaat van de eigenlijke niet-nakoming van de vervoerovereenkomst, wat onverlet laat dat zij niet verplicht is tot het betalen van compensatie „indien zij kan aantonen” dat de annulering, de instapweigering of de langdurige vertraging „het gevolg is van buitengewone omstandigheden die ondanks het treffen van alle redelijke maatregelen niet voorkomen konden worden” [artikel 5, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004].

Ofschoon in de artikelen 39 en 40 van het Verdrag van Montreal wordt bepaald dat ook de feitelijke vervoerder onderworpen is aan de bepalingen van dat verdrag, vormt de in artikel 19 bedoelde aansprakelijkheid voor vertraging in het vervoer van bagage zonder twijfel een contractuele aansprakelijkheid waaraan een schadevordering ten grondslag ligt die voortvloeit uit de niet-nakoming van de vervoerovereenkomst. Volgens artikel 17, lid 3, [van het Verdrag van Montreal] is de passagier gerechtigd om „tegen de vervoerder de rechten te doen gelden die voortvloeien uit de vervoerovereenkomst”, zij het, zoals bepaald in artikel 29 [...],

onder de voorwaarden en binnen de aansprakelijkheidsgrenzen waarin dat verdrag voorziet.

Hoewel in dat artikel 29 van het Verdrag van Montreal, dat ziet op de grondslag voor vorderingen uit hoofde van dat verdrag, wordt verduidelijkt dat het niets bepaalt „omtrent de personen die een vordering kunnen instellen en omtrent hun onderscheiden rechten”, is de verwijzende rechter bijgevolg van oordeel dat de in artikel 19 van het Verdrag van Montreal bedoelde vordering in geval van vertraging in het vervoer van bagage, anders dan het recht op compensatie waarin artikel 7 van verordening (EG) nr. 261/2004 voorziet, haar grond vindt in de niet-nakoming van de vervoerovereenkomst. Bijgevolg is de overdracht van de vordering tot schadevergoeding onderworpen aan het verbod van cessie dat is neergelegd in beding 15 van de algemene contractvoorwaarden van de luchtvaartmaatschappij.

Aangezien met betrekking tot de passagier-consument de feitelijke en juridische elementen aanwezig worden geacht om het beding als oneerlijk aan te merken, beperken de vragen over de uitlegging van het Unierecht zich tot aspecten die verband houden met de omvang van de ambtshalve toetsing van oneerlijke bedingen.

De verwerende luchtvaartmaatschappij AIR EUROPA stelt dienaangaande, onder aanvoering van wettelijke voorschriften, Spaanse rechtspraak en rechtspraak van het Hof van Justitie, dat er geen ambtshalve toetsing van oneerlijke bedingen ter bescherming van consumenten en gebruikers hoeft plaats te vinden. Kort gezegd betoogt zij dat een ambtshalve toetsing vereist dat de consument partij bij de procedure is. In het onderhavige geval is de vordering ingesteld door de cessionaris van het recht, aan wie bij de cessie van de vordering niet ook de hoedanigheid van consument van de passagier wordt overgedragen. Verweerster beklemtoont dat er in casu geen sprake is van cessie van een overeenkomst, maar van cessie van een vordering in strijd met het in beding 15.1 van haar algemene contractvoorwaarden opgenomen verbod van cessie.

6. Het openbaar ministerie heeft een memorie met zijn standpunten ingediend.

Het openbaar ministerie kwalificeert de eventuele prejudiciële verwijzing als niet relevant, aangezien de feitelijke en juridische elementen aanwezig zijn om het beding als oneerlijk aan te merken en de rechter daarom, in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof van Justitie, moet overgaan tot de ambtshalve toetsing van het beding dat de cessie van rechten van de passagier verbiedt en het gebrek aan evenwicht tussen de consument en de verkoper moet verhelpen.

Dit standpunt strookt niet met de zienswijze die het openbaar ministerie zelf heeft verdedigd in de stukken van vereenvoudigde procedure nr. 564/22 voor dezelfde rechter en dat ten grondslag lag aan de indiening van een verzoek om een prejudiciële beslissing bij Hof van Justitie (zaak C-11/23), waarvan de ontvankelijkheid momenteel wordt beoordeeld.

In die zaak heeft het openbaar ministerie het niet noodzakelijk geacht om een verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen op grond dat de ambtshalve toetsing van het beding niet kon worden verricht omdat de consument die zijn vordering had overgedragen geen partij bij de procedure was. Het openbaar ministerie was van mening dat de cessionaris, als een in luchtvervoerclaims gespecialiseerde onderneming, geen consument of gebruiker is. Ter ondersteuning van zijn standpunt baseerde het openbaar ministerie zich op de uitspraak van de Tribunal Supremo, Sala Primera (hoogste rechterlijke instantie, eerste kamer, Spanje), van 30 mei 2018 (zaaknummer 47/18), waarin is geoordeeld dat bij een cessie van een vordering niet de hoedanigheid van consument wordt overgedragen, alsof die een aanhangsel bij de vordering zou zijn, en dat de cessionaris zich derhalve niet kan beroepen op de wettelijke hoedanigheid van consument overeenkomstig artikel 3, lid 1, van [Real Decreto Legislativo] 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de Consumidores y Usuarios (koninklijk wetsbesluit 1/2007 van 16 november 2007 tot vaststelling van de herziene tekst van de algemene wet betreffende de bescherming van consumenten en gebruikers [en andere aanvullende wetten] (hierna: „RDL 1/2007”).

TWEE.- Toepasselijke bepalingen.

1. Het Hof van Justitie heeft, teneinde de door richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen beoogde bescherming van consumenten en gebruikers te verzekeren en door artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, ervan op uniforme wijze uit te leggen, benadrukt dat de situatie van ongelijkheid tussen consument en verkoper enkel kan worden opgeheven door een positief ingrijpen (arresten van 9 november 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, EU:C:2010:659, punt 48, en 17 mei 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, punt 28). In dit verband moet de nationale rechter, zodra hij over de daartoe noodzakelijke gegevens, feitelijk en rechtens, beschikt, ambtshalve beoordelen of een contractueel beding dat binnen de werkingssfeer van richtlijn 93/13 valt oneerlijk is (arrest van 20 september 2018, OTP Bank en OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, punt 87).

Het Hof van Justitie heeft zijn rechtspraak aangescherpt door de nationale rechter aanwijzingen te verstrekken over het moment waarop en onder welke voorwaarden hij de toetsing moet uitvoeren:

- De toetsing moet worden beperkt tot contractuele bedingen waarvan het oneerlijke karakter kan worden bepaald op basis van de feitelijke en juridische gegevens in het dossier waarover de nationale rechter beschikt (arrest van 13 september 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punten 46 en 47).
- De ambtshalve toetsing moet het lijdelijkheidsbeginsel en het „ne ultra petita”-beginsel in acht nemen en moet beperkt blijven tot de bedingen die in

- de procedure worden aangevochten of die verband houden met het voorwerp van het geding zoals dat is afgebakend door de partijen.
- De nationale rechter moet ambtshalve maatregelen van instructie nemen voor zover de reeds in het bovengenoemde dossier opgenomen juridische en feitelijke gegevens ernstige twijfels doen rijzen over het eerlijke karakter van het beding in kwestie (arrest van 11 maart 2020, ██████████ / UniCredit Bank Hungary Zrt, C-511/17, EU:C:2020:188, punt 38).
  - De nationale rechter is, na ambtshalve te hebben geconstateerd dat een beding oneerlijk is, „in de regel verplicht om de procespartijen daarvan in kennis te stellen en hun te verzoeken daarover op tegenspraak hun standpunt kenbaar te maken overeenkomstig de naar nationaal recht geldende procesregels” (zie in deze zin arresten van 21 februari 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, punten 31 en 32; 7 november 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 en C-483/18, EU:C:2019:930, punt 70, en 11 maart 2020, ██████████ ██████████ / UniCredit Bank Hungary Zrt, C-511/17, EU:C:2020:188, punt 42).
  - Het positieve ingrijpen door de nationale rechter vereist dat een van de contractpartijen eerst een gerechtelijke procedure aanhangig heeft gemaakt (zie in deze zin arrest van 1 oktober 2015, ERSTE Bank Hungary, C-32/14, EU:C:2015:637, punt 63).
  - De nationale rechter is op grond van richtlijn 93/13 niet gehouden om dergelijke contractuele bedingen buiten toepassing te laten wanneer de consument, na in kennis te zijn gesteld door die rechter, voornemens is het oneerlijke en niet-bindende karakter daarvan niet in te roepen (arrest van 4 juni 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, punt 33).

DRIE.- *Motivering van de beslissing.*

1. De luchtvaartmaatschappij betoogt dat de cessionaris geen actieve procesbevoegdheid heeft en beroept zich op de ongeldigheid en onverbindendheid van de overdracht omdat deze is uitgevoerd in strijd met beding 15.1 van haar algemene contractvoorwaarden.

Dat beding luidt als volgt:

„De aansprakelijkheid van AIR EUROPA en van elke vervoerder wordt overeenkomstig artikel 1 bepaald door de vervoersvoorwaarden van de vervoerder die het ticket heeft afgegeven, tenzij anders is bepaald. De rechten van de reiziger zijn van strikt persoonlijke aard en overdracht van deze rechten is niet toegestaan.”

De verwijzende rechter is, na beschouwing van beding 15.1 van de algemene contractvoorwaarden van de luchtvaartmaatschappij, van oordeel dat hij over

voldoende feitelijke en juridische gegevens beschikt om de inhoud van het beding te kunnen toetsen en dit, na een procedure op tegenspraak, oneerlijk te verklaren.

Over het beding is niet op individuele basis onderhandeld, en het is bestemd om te worden opgenomen in een groot aantal overeenkomsten. Kennelijk in strijd met de eisen van goede trouw, veroorzaakt het beding, ten nadele van de consument en de gebruiker, een aanzienlijke verstoring van het evenwicht in de rechten en verplichtingen van de partijen die voortvloeien uit de vervoerovereenkomst. Het recht van de consument of de gebruiker om zijn rechten te cederen overeenkomstig artikel 1112 van de Código Civil (Spaans burgerlijk wetboek) (artikel 82, lid 1, en artikel 86, lid 7, RDL 1/2007) wordt zonder enige rechtvaardiging beperkt.

De ambtshalve toetsing is in overeenstemming met het beginsel van partijautonomie en met het beginsel van samenhang tussen het gevorderde en de uitspraak en heeft betrekking op een niet-betwist beding dat verband houdt met het voorwerp van het geschil. De noodzaak van ambtshalve toetsing doet zich voor omdat, op grond van het betrokken beding, de actieve procesbevoegdheid van de cessionaris in twijfel wordt getrokken.

De procedure is echter niet aanhangig gemaakt door een consument, maar door de cessionaris van de vordering, die niet de hoedanigheid van consument heeft. Afgezien van de hindernis die erin bestaat dat moet worden voldaan aan het in het arrest van 1 oktober 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, punt 63), onderstreepte vereiste dat een partij bij de overeenkomst de gerechtelijke procedure moet hebben aangespannen, kan ook geen rekening worden gehouden met de wil van de consument door hem te informeren en hem om zijn mening dienaangaande te vragen teneinde vast te stellen of hij al dan niet voornemens is het oneerlijke en niet-bindende karakter van het beding in te roepen (arrest van het Hof van Justitie van 4 juni 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, punt 33).

Gelet op het feit dat er een vordering tot schadevergoeding wegens vertraging in het vervoer van bagage overeenkomstig artikel 19 van het Verdrag van Montreal is ingesteld en de luchtvaartmaatschappij de actieve procesbevoegdheid van de cessionaris van de vordering ter discussie stelt op grond dat de vervoerovereenkomst de cessie verbiedt, wordt het noodzakelijk geacht om het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen bij het Hof van Justitie, teneinde duidelijkheid te verkrijgen over bepaalde aspecten die verband houden met de rechtspraak van het Hof van Justitie waarin het artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/1[3]/EEG uitlegt met betrekking tot de ambtshalve controle op oneerlijke bedingen in overeenkomsten met consumenten en gebruikers.

Dit zijn de redenen die het raadzaam maken om het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen bij het Hof van Justitie, dat garant staat voor de eenvormige uitlegging en toepassing van het Unierecht.

DICTUM

Gelet op het voorgaande is besloten het Hof van Justitie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1). Moeten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter die kennisneemt van een schadevordering wegens vertraging in het vervoer van bagage overeenkomstig artikel 19 van het Verdrag van Montreal, ambtshalve moet toetsen of een beding in de vervoerovereenkomst op grond waarvan de passagier zijn rechten niet kan overdragen oneerlijk is, wanneer de vordering wordt ingesteld door de cessionaris, die – anders dan de cedent – niet de hoedanigheid van consument en gebruiker heeft?

2). Indien er ambtshalve moet worden getoetst, kan de plicht om de consument te informeren en navraag te doen of hij zich op het oneerlijke karakter van het beding beroept of met het beding instemt, achterwege blijven gelet op het feit dat hij zijn vordering heeft overgedragen in strijd met het eventueel oneerlijke beding dat de overdracht van de vordering niet toestond?

[OMISSIS] [Opmerking voor het Hof van Justitie inzake de grote gelijkens van deze vragen met de derde en de vierde vraag in zaak C-11/23. In die zaak hebben deze vragen een subsidiair karakter; in casu betreft het hoofdvragen]

De behandeling van de zaak wordt geschorst in afwachting van de beslissing van het Hof van Justitie met betrekking tot deze prejudiciële verwijzing.

[OMISSIS]

[OMISSIS] [Processuele afsluitingsformules en handtekening]